

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

๑. ยลเจ อาปตตาริกรณิ อกุสลํ ตมปิ เทสิตํ วุฏฺฐิตํ วา
อนนฺตรายกัรํ ฯ ยถา หิ อริยุปฺวาทกมมํ อกุสลํปิ สมานํ อจฺจยํ เทเสตฺวา
ขมาปเนน ปโยคสมฺปตฺติปฺปฏิพาหิตตฺตา อวิปากฺขมมตํ อาปนฺนํ อโหสิกมมํ
โหติ เอวมิทํปิ เทสิตํ วุฏฺฐิตํ วา ปโยคสมฺปตฺติปฺปติพาหิตตฺตา
อวิปากฺขมมตฺยา อโหสิกมมภาเวน อนนฺตรายกัรํ ฯ เตเนว สาปตฺติกสฺส
ภิกฺขเว นิรยํ วทามิ ติรจฺจฺจานโยนี วาติ สาปตฺติกสฺเสว อปายคามิตา
วุตฺตาทิ จุลลวคฺเค สมถกฺขนฺธกฺฎิภา ฯ

ตฺตรึทํ วตฺถุ กสฺสปฺพุทฺทสาสเน เอโก ทหฺรภิกฺขุ วิสตีวสฺสสทฺสฺสาณิ
อรณฺเณ สมณฺชมมํ กตฺวา เอกทิวสํ กงฺคาย นทียา นาวํ อภิรฺยูห
คจฺจนฺโต เอรกคฺคุมเพ เอรกปตฺตํ กเหตุวา นาวาย เวคฺสา คจฺจนฺติยาปี
น มฺลฺลจิ ฯ เอรกปตฺตํ ฉิขฺชิ ฯ โส อปฺปมตฺตกเมตฺนติ อาปตฺตี อเทเสตฺวา
มรณฺกาลเ เอรกปตฺเตน คีวํ คหิโต วิย ตํ เทเสตฺวาโมปี หุตฺวา อณฺณํ
ภิกฺขุํ อปฺสฺสนฺโต อปฺริสฺสุทฺธํ เม สีลนฺติ วิปฺปฏิสฺสารี ชาโต จวิตฺวา
เอกรกฺขนาวปฺปมาโณ นาคราชา อโหสิ ฯ เอรกปตฺโตติสฺส นามํ ฯ โส
อทฺธาหํ อิมินา อุปาเยน พุทฺธรูปฺปาทํ สุณฺนิสฺสนฺติ จินฺเตตฺวา อตฺตโน
ชิตฺรํ คีตํ อุกคฺคณาเปตฺวา อนวทฺตมมาสํ อุโปสถทิวเส กงฺคาย อุกทกฺปิฏฺเจ
มหนฺตํ ฌณฺํ กตฺวา ตตฺถ ชิตฺรํ จเปตฺวา คายาเปสิ ฯ สฺวา ตตฺถ นจฺจนฺตี
คายิ ฯ สกฺลขมฺพุทฺธิปฺวาสิโน นาคมาณฺวิกํ คณฺหิตฺตูกามา อตฺตโน อตฺตโน
ปณฺญาเพลน ปฏิกายีสุ ฯ นาคราชา ตํ ปฏิกิจฺปิ ฯ ตสฺสา อนวทฺตมมาสํ
เอวํ คายนฺติยา เอกํ พุทฺธนฺตรํ วิตีวตฺตํ ฯ อถ สตฺถา โลเก อุปฺปชฺชิตฺวา
เอกทิวสํ ปจฺจฺจสกาเล โลกํ โวลโลเกนฺโต ตํ ฌตฺวา คนฺตฺวา พาราณสีสมีเป
เอกสฺส สิริสฺรูกฺขสฺส มฺลฺลเ นิสินฺโน ปฏิกายนฺตํ คจฺจนฺตํ อุตฺตรํ นาม

มาฉวี ทิสวา อีโต เอหิติ อาห ๗ โส สตุถาริ อุปสงกมิตวา สตุถารา
 ปุฏโจ อุตตโน ปฏิสิตํ กเถสิ ๗ เนตํ อุตฺตร ปฏิสิตฺตฺนฺติ ตํ ปฏิสิตํ
 อุกคณฺหาเปสิ ๗ โส ตํ อุกคณฺหนฺโตว โสตาปนฺโน หุตฺวา อคฺมาสิ ๗

๒. อถ นาคมาณวิกา

กีสูธิปตี ราชา	กี สู ราชา ราชสุสิโร
กถํ สู วิโรช โหติ	กถํ พาโลติ วุจฺจติ ๗
เกณฺสฺสุ วุยฺหตี พาโล	กถํ นฺนฺตติ ปณฺชติโต
โยคกฺเขมิ กถํ โหติ	ตมฺเม อกฺขาหิ ปุจฺฉติโตติ

คาถาทูยฺชน คายิ ๗

ตตฺถ กีสูติ กิสฺส อธิปตี ราชา นาม โหติ ๗ กี สูติ กถํ ปน
 ราชา ราชสุสิโร นาม โหติ ๗ กถํ สูติ กถนฺนฺ โส ราชา วิโรช นาม ๗
 กถนฺติ เกณ การณฺน ปุคฺคโล พาโลติ วุจฺจติ ๗ วุยฺหตีติ เกณ ฌมฺเมณ วุพฺโห
 โหติ ๗ นฺนฺตติติ เกณ กถํ วิโนเทติ ๗ โยคกฺเขมิ นาม ปุคฺคโล เกณ โหติ ๗
 อกฺขาหิติ สมนฺมุขิภูตํ สนฺธาย วทติ ๗

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคธเป็นไทย

๑. ฎีกาสมถขันธกะ จุลวรรค ว่า หากอาปตตาศิกรณฺ์ แม้ที่เป็นอกุศล ภิษุผู้ต้องอาบัติแสดงแล้วก็ดี อยู่กรรมแล้วก็ดี หาทำอันตรายไม่ ๑ เหมือนอย่าง อริยุปวาทกรรม แม้เป็นอกุศล ย่อมชื่อว่าเป็นอโหสิกรรม ที่ถึงความเป็นกรรม อันหาวิบากมิได้เป็นธรรมดา เพราะว่ากรรมนั้น มีประโยคสมบัติ อันการแสดง โทษแล้วให้พระอริยเจ้าอดโทษห้ามแล้ว ฉนใด อาปตตาศิกรณฺ์ แม้นี้ ก็ฉนนั้น อันภิษุผู้ต้องอาบัติ แสดงแล้วก็ดี อยู่กรรมแล้วก็ดี ชื่อว่าไม่ทำอันตราย เพราะ อาปตตาศิกรณฺ์นั้นเป็นอโหสิกรรม เหตุเป็นกรรมหาวิบากมิได้เป็นธรรมดา เพราะว่ากรรมนั้น มีประโยคสมบัติ อันการแสดงก็ดี อันการอยู่กรรมก็ดีห้าม แล้ว ๑ เพราะเหตุฉนนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสความที่ภิษุผู้มีอาบัตินั้น ต้องไปอบาย ว่า ภิษุทั้งหลาย เรากล่าวนรกบ้าง กำเนิดสัตว์ดิรัจฉานบ้าง เพื่อ ภิษุผู้มีอาบัติ ๑ ในข้อนั้น มีเรื่องดังต่อไปนี้ ๑

ในศาสนาของพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ พระภิษุหนุ่มรูปหนึ่ง บำเพ็ญสมณธรรมในป่า ตลอดสองหมื่นปี วันหนึ่งขึ้นเรือไปในแม่น้ำคงคา จับใบตะไคร่น้ำที่กอดตะไคร่น้ำไว้แล้ว แม้เมื่อเรือแล่นไปโดยเร็ว ก็ไม่ปล่อย ๑ ใบตะไคร่น้ำขาดไป ๑ เธอเข้าใจว่า โทษนั้นเพียงเล็กน้อย จึงไม่แสดงอาบัติ เป็นเหมือนลูกใบตะไคร่น้ำรัศที่คอ ในเวลาใกล้ตาย แม้ประสงค์จะแสดงอาบัตินั้น ก็ไม่เห็นภิษุอื่น เกิดความร้อนใจว่า ศีลของเราไม่บริสุทธิ์ ดังนี้ มรณภาพ แล้วได้เป็นพญานาค ขนาดตัวเท่าเรือโกลนลำหนึ่ง ๑ พญานาคนั้นมีนามว่า เอรกปีตต์ ๑ พญานาคนั้นคิดว่า เราจักได้ฟังการอุบัติแห่งพระพุทธเจ้าด้วยอุบาย นี้ เป็นแน่ จึงให้ธิดาของตนเรียนเพลงขับแล้ว แผ่พังพานใหญ่เหนือหลังนำใน แม่น้ำคงคา ยกธิดาขึ้นไว้บนพังพานนั้นแล้วให้ขับ (เพลงขับ) ในวันอุโบสถทุก กิ่งเดือน ๑ ธิดานั้น ฟ้อนพลากร้องเพลงขับบนพังพานนั้น ๑ ชาวชมพูทวีปทั้งสิ้น ต้องการจะครองนาคมาฉนวิกา จึงร้องแก้ตามกำลังปัญญาของตน ๑ ๑ พญานาค ปฏิเสธเพลงแก้ นั้น ๑ เมื่อนาคมาฉนวิกา นั้นขับอยู่อย่างนี้ทุกกิ่งเดือน พุทธันดร ๑ ล่วงไปแล้ว ๑ ครั้งนั้น พระบรมศาสดาทรงอุบัติแล้วในโลก เมื่อทรงตรวจดู

(สัตว์)โลกในเวลาใกล้รุ่งวันหนึ่ง ทรงทราบเหตุนั้นแล้ว เสด็จไปประทับนั่ง ณ โคนไม้ซีกต้นหนึ่ง ใกล้กรุงพาราณสี ทอดพระเนตรเห็นนาคพซื่ออุตตระ ผู้กำลังไปเพื่อร้องแก่ จิตรัสว่า เธอจงมาข้างนี้เถิด ฯ เขาเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา อันพระบรมศาสดาตรัสถาม จึงกราบทูลเพลงแก่ของตน ฯ พระบรมศาสดา ตรัสว่า อุตตระ นั้นไม่ใช่เพลงแก่ ดังนี้แล้ว ทรงให้เขาเรียนเพลงแก่ ฯ เขาเมื่อเรียนเพลงแก่นั้นแล ก็เป็นโสดาบัน ได้ไปแล้ว ฯ

๒. ครั้งนั้น นาคมาณวิกา ขับ (เพลง) ด้วย ๒ คาถาว่า

ผู้เป็นใหญ่แห่งอะไรเล่า ชื่อว่าพระราชา, อย่างไรเล่า
พระราชาชื่อว่ามีธูลิบนพระเศียร, อย่างไรเล่า ชื่อว่า
มีธูลิไปปราศแล้ว, อย่างไร เรียกว่าคนพาล, คนพาล
อันอะไรเล่า พัดไป, บัณฑิตบรรเทาได้อย่างไร, บุคคล
มีธรรมอันเกษมจากโยคะ อย่างไร, ท่านอันข้าพเจ้า
ถามแล้ว จงบอกความนั้นแก่ข้าพเจ้า ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น คำว่า กิสุ ความว่า ผู้เป็นใหญ่แห่งอะไร ชื่อว่า
เป็นพระราชา ฯ คำว่า กิ สุ ความว่า ก็อย่างไรเล่า พระราชา ชื่อว่ามีธูลิบน
พระเศียร ฯ คำว่า กถิ สุ ความว่า อย่างไรหนอ พระราชานั้น ชื่อว่ามีธูลิไป
ปราศแล้ว ฯ คำว่า กถิ ความว่า ด้วยเหตุไร ท่านเรียกบุคคลว่าคนพาล ฯ

บทว่า วุญหติ ความว่า คนพาล เป็นผู้อันธรรมอะไรพัดไป ฯ บทว่า
นุหติ ความว่า บัณฑิตบรรเทาสิ่งไหน ด้วยธรรมอะไร ฯ บุคคล ชื่อว่ามีธรรม
อันเกษมจากโยคะ เพราะธรรมอะไร ฯ ด้วยคำว่า อกุขาหิ นาคมาณวิกากล่าว
หมายถึงผู้อยู่ตรงหน้า ฯ